

Հավելված 1

Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի 2022 թվականի
դեկտեմբերի 26-ի թիվ ԿԽ-012/22/2 որոշման

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Մ Ա Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՀԱՎԱԿՆՈՐԴՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ուսուցման սույն ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է դատավորների թեկնածուների հավակնորդների 2022թ. ցուցակում ընդգրկված անձանց (այսուհետ՝ Ունկնդիրներ) մասնագիտական պատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, գնահատման եղանակը, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:
2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից՝ «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան:
3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Ունկնդիրների մոտ դատավորի պաշտոնում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների, հմտությունների ձևավորմանը, մասնագիտական գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը հետևյալ ոլորտներում.

1) ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է դատավորի էթիկայի, վարքագծի կանոնների և գործունեության գնահատման, սահմանադրական արդարադատության արդի հարցերի, կառավարման հմտությունների և ներազդման հոգեբանության, զանգվածային լրատվության միջոցների հետ և այլ հանրային շփումներում, ինչպես նաև մեդիա և տեղեկատվական դաշտի իրավական կարգավորումների վերաբերյալ գործնական գիտելիքների և փորձառության ընդլայնմանն ու հմտությունների կատարելագործմանը, դատարանների կողմից միջազգային իրավունքի կիրառման տեսական և գործնական հարցերի, հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ընդլայնմանը, ինչպես նաև իրավավերլուծական փաստաթղթերի կազմման և իրավամեկնաբանման ռազմավարության հնարքների, աշխատանքի կազմակերպման, դատական գործերի դասակարգման և առաջնահերթության որոշման, դատավորներին անհրաժեշտ համակարգչային-տեղեկատվական ռեսուրսների օգտագործման հմտությունների ձևավորմանը:

2) ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

- **Քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն:** Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է քաղաքացիական իրավունքում և դատավարությունում

նում առկա արդի հիմնահարցերին: Ուսուցման գործընթացը նպատակաուղղված է կորպորատիվ իրավահարաբերությունների արդի հարցերի, մտավոր սեփականության օբյեկտների և դրանց իրավական պաշտպանության առանձնահատկությունների, սեփականության և այլ գույքային իրավունքների, գործարքների, ժառանգական իրավունքի, պարտավորական իրավունքի, աշխատանքային իրավունքի, միջազգային աշխատանքային իրավունքի, միջազգային մասնավոր իրավունքի, արժեթղթերի իրավական կարգավորման առանձնահատկությունների, հողային իրավունքի, սնանկության իրավունքի, ընտանեկան իրավունքի, քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հիմնահարցերի, նշված հարցերի կապակցությամբ ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի, ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների և արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը և կարողությունների ձևավորմանը:

➤ **Քրեական իրավունք և դատավարություն:** Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքի և դատավարության արդի հիմնահարցերին: Ուսուցումը նպատակաուղղված է հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրների, արարքի հանցավորությունը, քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը բացառող հանգամանքների, պատժի ինստիտուտին և պատիժ նշանակելուն առնչվող հարցերի, քրեական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հիմնախնդիրների, դատական քննության անցկացման և դատական ակտի մշակման հմտությունների, մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության, իրավական օգնության վերաբերյալ միջազգային համաձայնագրերի կիրառման հիմնահարցերի, դրանց կապակցությամբ ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի և ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների ու արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը, ինչպես նաև դատական վարույթ իրականացնելու, վերաբերելի իրավունքի վերհանման, վերլուծության և կիրառման համար անհրաժեշտ հմտությունների ու կարողությունների ձևավորմանը:

4. Գիտական աստիճան ունեցող հավակնորդների համար գործնական հմտությունների զարգացման մասով ուսուցումն ընդգրկում է Հատուկ մասնագիտական ոլորտի դասընթացները և փորձաշրջանը:
5. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով՝ լսարանային ուսուցման և փորձաշրջանի եղանակներով:
6. Լսարանային ուսուցումն իրականացվում է ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա: Հատուկ մասնագիտական մոդուլում ընդգրկված դասընթացները նախատեսված են միայն տվյալ մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների համար:
7. Փորձաշրջանը կազմակերպվում է անհատական ծրագրին համապատասխան, որում ընդգրկվում են փորձաշրջանի ընթացքում պարտադիր կատարման ենթակա առաջադրանքներ՝ ըստ քաղաքացիաիրավական և քրեաիրավական մասնագիտացումների:

Փորձաշրջանի մեկ օրվա տևողությունը 10 ակադեմիական ժամ է: Փորձաշրջանի ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 720 ակադեմիական ժամ: Փորձաշրջանի ավարտին յուրաքանչյուր Ունկնդիր գնահատվում է դրական կամ բացասական:

8. Ուսումնառության ընդհանուր ժամաքանակը յուրաքանչյուր մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների համար սահմանվում է 1046 ակադեմիական ժամ:
9. Ուսումնառության տևողությունը սահմանվում է 8 ամիս (2023թ. հունվարի 30-ից սեպտեմբերի 15-ը)՝ ներառյալ 4 ամիս տևողությամբ փորձաշրջանը (2023թ. մայիսի 2-ից սեպտեմբերի 15-ը):

**II. ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ
(ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՄԱՄԲ ՈՒՆԿՆԴԻՐՆԵՐԻ)**

	Դասընթացների ժամաքանակ	Քննաշրջանի ժամաքանակ	Փորձաշրջանի ժամաքանակ	Ընդհանուր ժամաքանակ
Ուսուցման 1-ին հատված (հունվարի 30 - մարտի 17)	120 ժամ (9 դասընթաց) (հունվարի 30 - մարտի 10)	2 ժամ (1 քննություն) (մարտի 14 - մարտի 17)	—	122 ժամ
Ուսուցման 2-րդ հատված (մարտի 20 - ապրիլի 28)	100 ժամ (1 դասընթաց) (մարտի 20 - ապրիլի 21)	2 ժամ (1 քննություն) (ապրիլի 25 - ապրիլի 28)	—	102 ժամ
Ուսուցման 3-րդ հատված (մայիսի 2 - հունիսի 12)	100 ժամ (1 դասընթաց) (մայիսի 2 - հունիսի 2)	2 ժամ (1 քննություն) (հունիսի 07 - հունիսի 12)	120 ժամ (մայիսի 2 - հունիսի 12)	222 ժամ
Ուսուցման 4-րդ հատված (հունիսի 14 - սեպտեմբերի 15)	—	—	600 ժամ (հունիսի 14 - սեպտեմբերի 15)	600 ժամ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	320 ժամ	6 ժամ	720 ժամ	1046 ժ

**III. ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ
(ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՄԱՄԲ ՈՒՆԿՆԴԻՐՆԵՐԻ)**

	Դասընթացների ժամաքանակ	Քննաշրջանի ժամաքանակ	Փորձաշրջանի ժամաքանակ	Ընդհանուր ժամաքանակ
Ուսուցման 1-ին հատված (հունվարի 30 - մարտի 17)	120 ժամ (9 դասընթաց) (հունվարի 30 - մարտի 10)	2 ժամ (1 քննություն) (մարտի 14 - մարտի 17)	—	122 ժամ
Ուսուցման 2-րդ հատված (մարտի 20 - ապրիլի 28)	100 ժամ (1 դասընթաց) (մարտի 20- ապրիլի 21)	2 ժամ (1 քննություն) (ապրիլի 25 - ապրիլի 28)	—	102 ժամ
Ուսուցման 3-րդ հատված (մայիսի 2 - հունիսի 12)	100 ժամ (1 դասընթաց) (մայիսի 2 - հունիսի 2)	2 ժամ (1 քննություն) (հունիսի 07 - հունիսի 12)	120 ժամ (մայիսի 2 - հունիսի 12)	222 ժամ
Ուսուցման 4-րդ հատված (հունիսի 14 - սեպտեմբերի 15)	—	—	600 ժամ (հունիսի 14 - սեպտեմբերի 15)	600 ժամ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	320 ժամ	6 ժամ	720 ժամ	1046 ժ

IV. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՑԱՆԿ

1. Ընդհանուր մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	JC-G-001-23	Դատավորի էթիկա, վարքագծի կանոններ և գործունեության գնահատում	20
2.	JC-G-002-23	ՀՀ սահմանադրական արդարադատության արդի հարցեր	14
3.	JC-G-003-23	Մեդիա իրավունք	8
4.	JC-G-004-23	Դատարանների կողմից միջազգային իրավունքի կիրառման տեսական և գործնական հարցեր	20
5.	JC-G-005-23	Կառավարման հմտություններ և ներազդման հոգեբանություն	8
6.	JC-G-006-23	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր	10
7.	JC-G-007-23	Աշխատանքի կազմակերպում, դատական գործերի դասակարգում և առաջնահերթության որոշում	10
8.	JC-G-008-23	Իրավաբանական գիր և մեկնաբանում	10
9.	JC-G-009-23	Դատավորին անհրաժեշտ համակարգչային – տեղեկատվական ռեսուրսների օգտագործման հմտություններ	20
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ			120

2. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլներ

2.1. Քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
10.	JC-CV-001-23	Քաղաքացիական իրավունքի արդի հարցեր	100
11.	JC-CV-002-23	Քաղաքացիական դատավարության արդի հարցեր	100
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ			200

2.2. Քրեաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
12.	JC-CR-001-23	Քրեական իրավունքի արդի հարցեր	100
13.	JC-CR-002-23	Քրեական վարույթի արդի հարցեր	100
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ			200

V. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1. JC-G-001-23. Դատավորի էթիկա, վարքագծի կանոններ և գործունեության գնահատում

Դասընթացը պայմանավորված է դատավորի էթիկայի, վարքագծի կանոնների և գործունեության գնահատման ոլորտում իրավակարգավորումներով սահմանված չափանիշների ներկայացման, այս ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կատարելագործման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացի շրջանակում քննարկման առարկա կդառնան դատավորի էթիկայի կանոնները, գործունեության գնահատման չափանիշները, դատավորի վարքագծի կանոններն ինչպես ի պաշտոնե գործելիս, այնպես էլ ցանկացած գործունեություն իրականացնելիս և բոլոր հանգամանքներում, հատուկ անդրադարձ կկատարվի դատավորի ինքնաբացարկի հիմքերին, դրանց կիրառման առանձնահատկություններին, ինչպես նաև զանգվածային լրատվության միջոցների հետ և այլ շփումներում դատավորի վարքագծի առանձնահատկություններին:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

2. JC-G-002-23. ՀՀ սահմանադրական արդարադատության արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է ՀՀ Սահմանադրության և սահմանադրական արդարադատության ոլորտում Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է Հայաստանի Հանրապետության դատական իշխանության սահմանադրական հիմունքների (դատական իշխանության մարմինների համակարգի կազմակերպման և գործունեության կարգի), մարդու սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների, դրանց սահմանափակումների, սահմանադրական արդարադատության (Սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակի, Սահմանադրական դատարանի և պետական իշխանության այլ մարմինների փոխհարաբերությունների, Սահմանադրական դատարանի լիազորությունների, դրանց իրականացման կարգի) վերաբերյալ հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

3. JC-G-003-23. Մեդիա իրավունք

Դասընթացն ուղղված է զանգվածային լրատվության միջոցների հետ և այլ հանրային շփումներում, ինչպես նաև մեդիա և տեղեկատվական դաշտի իրավական կարգավորումների վերաբերյալ Ունկնդիրների ակադեմիական և գործնական գիտելիքների և փորձառության ընդլայնմանն ու հմտությունների կատարելագործմանը: Դասընթացի շրջանակներում քննարկման առարկա կդառնան մեդիային առնչվող և մեդիայի հետ կապված բոլոր զարգացումները, մեդիա իրավունքին առնչվող հիմնահարցերը, կուսումնասիրվի մեդիա ոլորտում միջազգային փորձը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

4. JC-G-004-23. Դատարանների կողմից միջազգային իրավունքի կիրառման տեսական և գործնական հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է միջազգային իրավունքի նորմերի կիրառման վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է միջազգային իրավունքի և ներպետական իրավունքի հարաբերակցության, միջազգային պայմանագրերի մեկնաբանման և անմիջական կիրառման, միջազգային սովորության իրավունքի, միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչում ստացած նորմերի ու սկզբունքների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ գործող միջազգային դատարանների կողմից կայացված դատական ակտերի կիրառման հետ կապված հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

5. JC-G-005-23. Կառավարման հմտություններ և ներազդման հոգեբանություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է Ունկնդիրներին կառավարման և առաջնորդության, ժամանակի կառավարման, ինչպես նաև հոգեբանական ազդեցության, դրա տեսակների, մեթոդների, մեխանիզմների և տարաբնույթ դրսևորումների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և դրանք կենսագործելու կարողությունների ու հմտությունների զարգացման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- կառավարչական հմտություններն ու առաջնորդման ոճերը,
- արդյունավետ պլանավորումը,
- թիմի ձևավորումը և թիմային աշխատանքի կազմակերպումը,
- ներազդման հոգեբանության հիմնական հասկացությունները, ներազդման տեսակները, մեթոդներն ու մեխանիզմները,
- կառուցողական (համոզում, ներշնչում և այլն) և ոչ կառուցողական (մանիպուլյացիա և այլն) ներազդման մեթոդների առանձնահատկությունները,

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

6. JC-G-006-23. Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն երևույթներին, դրանց դեմ տարվող պայքարի ընդհանուր իրավիճակին, հակակոռուպցիոն պայքարի իրավական (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԵԽ Կոռուպցիայի դեմ պայքարի պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) և ԵԽ Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների գնահատման փորձագետների հանձնախմբի (ՄԱՆԻՎԱԼ) հանձնարարականները) և ինստիտուցիոնալ շրջանակներին (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԳՐԵԿՈ և ՄԱՆԻՎԱԼ գործունեությունը), համապատասխան այլ շահագրգիռ կողմերի (հասարակական կազմակերպությունների, ՋԼՄ-ների) մասնակցության և պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումներին, դատավորների բարեվարքությանը վերաբերող արդի խնդիրներին, այդ թվում՝ հայտարարագրերին վերաբերող հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

7. JC-G-007-23. Աշխատանքի կազմակերպում, դատական գործերի դասակարգում և առաջնահերթության որոշում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատավորների մոտ աշխատանքի արդյունավետ կազմակերպման մասին գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝ ժամանակի արդյունավետ պլանավորման, դատական գործերի դասակարգման և դրանց առաջնահերթության որոշման, անձնական և մասնագիտական կազմակերպվածության մակարդակի բարձրացման վերաբերյալ հարցերը, ինչպես նաև գործերի քննության ողջամիտ ժամկետների պահպանման հիմնահարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-008-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

8. JC-G-008-23. Իրավաբանական գիր և մեկնաբանում

Դասընթացը պայմանավորված է համոզիչ իրավական վերլուծությունների կատարման, իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման ոլորտում կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- իրավավերլուծական ռազմավարությունների ընտրության հետ կապված գործնական հարցերը,
- օրենսդրական և նախադեպային տեքստերի հետ աշխատանքում իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման հետ կապված գործնական հարցերը, իրավանորմերի վերլուծության մեթոդիկան,
- դատավարական փաստաթղթերի կազմման հմտությունները (իրավական լեզու, իրավական մտքի ձևակերպում, փաստերի, ապացույցների, իրավանորմերի շարադրանք):

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-009-23 դասընթացների հետ համատեղ:

9. JC-G-009-23. Դատավորին անհրաժեշտ համակարգչային-տեղեկատվական ռեսուրսների օգտագործման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է Ունկնդիրներին համակարգչային ծրագրերով աշխատելու, էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության և իրավական տեղեկատվական որոնման համակարգերից օգտվելու գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև այդ գիտելիքների ընդլայնման շարունակական զարգացման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է «Microsoft Office Word» և «Microsoft Office Excel» ծրագրերից առավել արդյունավետ օգտվելու կարողությունները, ինչպես նաև իրավական-տեղեկատվական-որոնողական՝ «<http://www.arlis.am/>», «<http://datalex.am/>», «<https://www.e-draft.am/>», «<https://hudoc.echr.coe.int/>» և այլ համացանցային ռեսուրսներից օգտվելու ունակություններն ու համակարգչից օգտվելու այլ հմտություններ:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-001-23, JC-G-002-23, JC-G-003-23, JC-G-004-23, JC-G-005-23, JC-G-006-23, JC-G-007-23, JC-G-008-23 դասընթացների հետ համատեղ:

10. JC-CV-001-23. Քաղաքացիական իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է օրենսդրական զարգացման արդյունքում քաղաքացիաիրավական ոլորտում ներդրված ինստիտուտների, փոփոխության ենթարկված դրույթների, դրանց կիրառման վերաբերյալ իրավաբանական գրականության մեջ առկա մոտեցումների, քաղաքացիական իրավունքի այլ նորմերի կիրառման առանձնահատկությունների, դրա արդյունքում բացահայտված խնդրահարույց և վիճելի հարցերի վերաբերյալ տեսական ու պրակտիկ գիտելիքների ու հմտությունների փոխանցման, ՄԻԵԴ, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ակտերում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների ներկայացման, ինչպես նաև ստացած գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- կորպորատիվ իրավահարաբերությունների արդի հարցերը, մասնավորապես՝
 - կորպորատիվ իրավահարաբերությունների առանձնահատկությունները,
 - կորպորատիվ տիպի իրավաբանական անձանց իրավական վիճակի, նրանց ստեղծման, գործունեության իրականացման և դադարեցման առանձնահատկությունները,
 - կորպորատիվ իրավահարաբերություններում իրավունքի չարաշահման առանձնահատկությունները,
 - կորպորատիվ իրավահարաբերության մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության առանձնահատկությունները և այլն.
- մտավոր սեփականության օբյեկտները և դրանց իրավական պաշտպանության առանձնահատկությունները, մասնավորապես՝
 - հեղինակային և հարակից իրավունքների, չբացահայտված տեղեկատվության իրավական պաշտպանության առանձնահատկությունները.
- սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքներ, մասնավորապես՝
 - սեփականության իրավունքի ծագման, փոփոխման և դադարման առանձնահատկությունները,
 - հարևանային իրավունքը,
 - ուրիշի գույքից սահմանափակ օգտվելու իրավունքները,
 - ապահովված իրավունքը և այլն.
- գործարքները, մասնավորապես՝
 - քաղաքացիաիրավական գործարքների վավերության պայմանները.
- ժառանգական իրավունքը, մասնավորապես՝
 - ժառանգության ընդունման ու հրաժարման առանձնահատկությունները,
 - ժառանգության ձևակերպման հետ կապված հարցերը և այլն.
- պարտավորական իրավունքի արդի հարցերը, մասնավորապես՝

- քաղաքացիաիրավական պատասխանատվության առանձնահատկությունները պարտավորական իրավունքի ինստիտուտում (տոկոսների հաշվարկման կարգի առանձնահատկությունները),
 - վնաս պատճառելու և անհիմն հարստացման հետևանքով ծագած պարտավորությունները,
 - ոչ նյութական վնասի հատուցման կարգը և պայմանները,
 - ապահովագրության իրավական կարգավորումը քաղաքացիական օրենսդրությամբ.
 - միջազգային մասնավոր իրավունքի արդի հարցերը, մասնավորապես՝
 - կոլիզիոն նորմերի կիրառման առանձնահատկությունները,
 - պայմանագրային հարաբերությունների միջազգային մասնավոր-իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները,
 - ընտանեկան հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում և այլն.
 - արժեթղթերի իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները,
 - աշխատանքային և միջազգային աշխատանքային իրավունքի արդի հարցերը,
 - սնանկության իրավունքի արդի հարցերը,
 - հողային իրավունքի արդի հարցերը,
 - ընտանեկան իրավունքի արդի հարցերը:
- Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:
- Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

11. JC-CV-002-23. Քաղաքացիական դատավարության արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում ներդրված ինստիտուտների ուսումնասիրության, դրանց վերաբերյալ տեսական ու գործնական գիտելիքների ու հմտությունների փոխանցման, ՄԻԵԴ, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ակտերում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների ներկայացման, ինչպես նաև ստացած գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

- Դասընթացը ներառում է՝
- քաղաքացիական գործը դատաքննության նախապատրաստելու արդի հացերը,
 - ապացուցումը, ապացուցման բեռի բաշխման կանոնները, ապացույցների գնահատման հմտությունները,
 - դատաքննության հիմնահարցերը,
 - դատական նիստի վարման հմտությունները,
 - դատական ծախսերի հաշվարկման ու գանձման առանձնահատկությունները,
 - դատավարական ժամկետներն ու դրանց կառավարման մեթոդները,
 - հայցի ապահովման, հակընդդեմ ապահովման և նախնական ապահովման կիրառման առանձնահատկությունները,
 - հատուկ հայցային վարույթի առանձնահատկությունները,
 - հատուկ վարույթի գործերով քննության առանձնահատկությունները,

- պարզեցված ընթացակարգով գործերի քննության առանձնահատկությունները,
- օտարերկրյա դատական ակտերը ճանաչելու և կատարման թույլատրելու վերաբերյալ դիմումներով, ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշումը չեղյալ ճանաչելու և ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշման հարկադիր կատարման համար կատարողական թերթ տալու վերաբերյալ դիմումներով, ինչպես նաև արբիտրաժի վճիռը չեղյալ ճանաչելու, արբիտրաժի վճռի հարկադիր կատարման համար կատարողական թերթ տալու, օտարերկրյա արբիտրաժային վճիռների ճանաչման և հարկադիր կատարման, արբիտրաժին դատական աջակցություն ցուցաբերելու վերաբերյալ դիմումներով գործերի վարույթների առանձնահատկությունները,
- վճռաբեկ և վերաքննիչ դատարաններում վարույթների առանձնահատկությունները,
- օտարերկրյա անձանց մասնակցությամբ գործերի վարույթի առանձնահատկությունները,
- քաղաքացիական գործերով իրավական օգնության առանձնահատկությունները,
- դատավարության նորմերի կիրառման հետ կապված այլ հիմնահարցեր,
- դատական ակտի մշակման հմտությունները, մասնավորապես՝ դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

12. JC-CR-001-23. Քրեական իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումների, քրեական օրենսգրքի նորմերի գիտական վերլուծության ու կիրառման արդյունքում բացահայտած թերությունները հաղթահարելու, քրեական իրավունքի տեսության ու օրենսդրության ժամանակակից միտումներին համահունչ հայեցակարգային նոր կառուցակարգերի ու ինստիտուտների, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՄԻԵԴ, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ակտերում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- Հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները, մասնավորապես՝
 - հանցագործությունների որակման իմացաբանական հիմունքները,
 - հանցակազմի տարրերի և (օբյեկտ, օբյեկտիվ կողմ, սուբյեկտ, սուբյեկտիվ կողմ) հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները,
 - չավարտված հանցավոր գործունեության և հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու դեպքում հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները,
 - հանցագործությունների բազմակիության դեպքում հանցագործությունների որակման և եզակի բարդ հանցագործություններից դրանց սահմանազատման հիմնախնդիրները,

- քրեաիրավական նորմերի մրցակցության (բովանդակային և տեմպորալ) դեպքում հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները,
- հանցակցությամբ կատարվող հանցանքների որակման հիմնախնդիրները, մասնավորապես՝ հանցակիցների տեսակների և հանցակցության ձևերի տարանջատման հիմնահարցերը և հանցակցության ձևերի որակման առանձնահատկությունները, հանցակցի սահմանազանցման, հանցակցի կողմից հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու, չհաջողված հանցակցության որակման, հատուկ սուբյեկտով հանցագործություններում հանցակցության որակման հիմնահարցերը, ինչպես նաև հանցագործության միջնորդավորված կատարման որակման հիմնախնդիրներն ու առնչակցությունը հանցակցությունից սահմանազատելու և որակելու հիմնահարցերը,
- բլանկետային նորմերով և արժեքավորվող հատկանիշներով հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները.
- արարքի հանցավորությունը, քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը բացառող հանգամանքները, պատժի ինստիտուտին և պատիժ նշանակելուն առնչվող հարցերը,
- ՀՀ քրեական օրենսգրքի հատուկ մասով նախատեսված հանցավոր արարքների (մասնավորապես՝ մարդու, սեփականության, տնտեսության և տնտեսական գործունեության, հասարակական կարգի և բարոյականության, հասարակական անվտանգության, բնակչության առողջության, պետական իշխանության, զինվորական ծառայության սահմանված կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների և այլն) ճշգրիտ որակման հիմնահարցերը, հարակից հանցակազմերը միմյանցից սահմանազատելու հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ոլորտում օրենսդրական ու իրավակիրառ փորձը,
- ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի բաժին 7-ով նախատեսված՝ իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության և իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող քրեաիրավական ներգործության միջոցները,
- քրեական իրավունքի ոլորտում ՄԻԵԿ-ով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումները, ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը, ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության՝ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև «Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքները, դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը),
- քրեական օրենսդրության հիմնադրույթները մի շարք այլ հարցերի վերաբերյալ:
Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացմամբ Ոնկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

13. JC-CR-002-23. Քրեական վարույթի արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական վարույթի նոր իրավական զարգացումների, քրեական դատավարության օրենսգրքի նորմերի գիտական վերլուծության ու կիրառման արդյունքում բացահայտված թերությունները հաղթահարելու, քրեական դատավարության տեսության ու օրենսդրության ժամանակակից միտումներին համահունչ հայեցակարգային նոր կառուցակարգերի ու ինստիտուտների, ՀՀ մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերի կիրառման գործնական հարցերի, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՄԻԵԴ, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ակտերում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով սահմանված իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- քրեական դատավարության օրենսգրքի նպատակը և վերջինիս առանձնահատկությունները,
- քրեական հետապնդումը բացառող հանգամանքները,
- մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության արդի հարցերը,
- մինչդատական ակտերի իրավաչափության դատական երաշխիքները, դրանց շրջանակները,
- բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցներ կիրառելու վարույթի հիմնախնդիրները,
- անչափահասների մասնակցությամբ քրեական վարույթի առանձնահատկությունները,
- ապացույցները և ապացուցման գործընթացի հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում,
- գույքային հայցի լուծման, դատական ծախսերի վերականգնման և իրեղեն ապացույցների տնօրինման հիմնախնդիրները,
- քրեական վարույթում դատական քննության անցկացման հմտությունները, մասնավորապես՝ դատաքննության անցկացման ձևին, այդ թվում՝ դատական նիստի ընթացակարգի պահպանմանը, հարցաքննությունների կատարմանը, ապացույցների հետազոտմանը, միջնորդություններին արձագանքմանը, ինչպես նաև դատավճռի կայացմանը վերաբերող գործնական հարցերը,
- իրավական օգնության վերաբերյալ միջազգային համաձայնագրերի կիրառման հիմնախնդիրները,
- դատական ակտի մշակման հմտությունները, մասնավորապես՝ դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջները,
- առաջին ատյանի դատարանում դատաքննության առանձնահատկությունները (նախնական դատալսումները, հիմնական դատալսումները, լրացուցիչ դատալսումները և դատավճիռ կայացնելը),
- վերանայման վարույթների առանձնահատկությունները,

- ՀՀ քրեական դատավարության առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնախնդիրները,
- քրեական դատավարության ոլորտում ՄԻԵԿ-ով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության անհրաժեշտ երաշխիքների ապահովման հիմնախնդիրները, դրանց վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումները և ՀՀ-ում դրանց կիրառման հիմնահարցերը,
- ՀՀ մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերի կիրառման գործնական հարցերը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերի և դրանց կիրառման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև «Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքների, ինչպես նաև դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը),
- մեղադրյալի բացակայությամբ իրականացվող վարույթը քրեական դատավարությունում, համաձայնեցման, համագործակցության և արագացված վարույթները քրեական դատավարությունում,
- քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգը, քրեական դատավարության նոր հասկացությամբ ապարատը, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը,
- քրեադատավարության օրենսդրության հիմնադրույթները մի շարք այլ հարցերի վերաբերյալ:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով: